

ENERGETICKÝ REGULAČNÍ ÚŘAD

Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava

Sp. zn. OSR-09010/2018-ERU

Ostrava 22. listopadu 2018

Č. j. 09010-7/2018-ERU

ROZHODNUTÍ

Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle ust. § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“), ve správním řízení vedeném pod sp. zn. OSR-09010/2018-ERU a zahájeném dne 17. září 2018 s obviněným z přestupku, společností **Vodohospodářská a obchodní společnost, a. s.**, se sídlem Na Tobolce, Holínské Předměstí, 506 01 Jičín, IČO: 601 09 149, zastoupenou na základě plné moci ze dne 17. září 2018, [redacted], [redacted], advokátem se sídlem [redacted], ev. č. ČAK: [redacted], ve věci podezření ze spáchání přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona rozhodl

takto:

I. Obviněný z přestupku, společnost Vodohospodářská a obchodní společnost, a. s., se sídlem Na Tobolce 428, Holínské Předměstí, 506 01 Jičín, IČO: 601 09 149 (dále též „účastník řízení“), **se uznává vinným z přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona**, kterého se dopustil tím, že v rozporu s ust. § 68 odst. 3 energetického zákona dne 16. dubna 2018 při provádění zemních prací prostřednictvím zemního stroje (bagr Caterpillar) v souvislosti s výměnou vodovodního řádu v ochranném pásmu plynárenského zařízení ve městě Hořice, v ulici Otakarova, u budovy č. p. 2147, poškodil středotlaký plynovod IPE DN 90, čímž porušil povinnost provádět v ochranném pásmu i mimo ně veškeré činnosti tak, aby nedošlo k poškození energetických zařízení.

II. Podle ust. § 35 písm. b) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“) ve spojení s ust. § 91a odst. 7 energetického zákona se účastníkovi řízení za spáchání přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) téhož zákona ukládá **pokuta ve výši 43 000 Kč** (slovy: čtyřicet tři tisíc korun českých), která je splatná dle ust. § 46 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 36818.

III. Podle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu a ve spojení s ust. § 6 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, se účastníkovi řízení ukládá povinnost uhradit **náklady řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč** (slovy: jeden tisíc korun českých). Náklady řízení jsou splatné do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet

Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 36818.

O d ů v o d n ě n í

I. Úvod

Dne 17. září 2018 zahájil Energetický regulační úřad (dále jen „Úřad“) doručením příkazu č. j. 09010-3/2018-ERU z téhož dne správní řízení s účastníkem řízení ve věci podezření ze spáchání přestupku dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

Správní řízení bylo zahájeno na základě výsledků kontroly vedené pod sp. zn. 06096/2018-ERU a zahájené dne 13. června 2018 podle ust. § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

II. Kontrolní zjištění

Předmětem kontroly bylo dodržování ust. § 68 odst. 3 energetického zákona účastníkem řízení. Na základě kontrolního zjištění a získaných podkladů vyhotovil kontrolní orgán dne 20. července 2018 Protokol o kontrole č. [REDAKCE], č. j. 06096-8/2018-ERU. Kontrolou bylo zjištěno a doloženo, že účastník řízení prováděl dne 16. dubna 2018 ve městě Hořice, v ulici Otakarova, u budovy č. p. 2147, v blízkosti plynárenského zařízení - středotlakého plynovodu IPE DN 90 (dále také „středotlaký plynovod“ či „plynárenské zařízení“) činnost, v jejímž důsledku došlo v rozporu s ust. § 68 odst. 3 energetického zákona k poškození tohoto energetického zařízení. Vůči kontrolnímu zjištění uvedenému ve shora konkretizovaném protokolu o kontrole nepodal účastník řízení žádné námítky.

III. Průběh správního řízení

Dne 12. září 2018 byl do správního spisu převzat kontrolní spis sp. zn. 06096/2018-ERU, o čemž byl vyhotoven Záznam o vložení do spisu.

Úřad vydal dne 17. září 2018 příkaz č. j. 09010-3/2018-ERU, který byl účastníkovi řízení doručen téhož dne. Uvedeným příkazem uznal Úřad účastníka řízení vinným ze spáchání přestupku dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona. Úřad účastníkovi řízení výrokem II. uvedeného příkazu uložil pokutu ve výši 45 000 Kč.

Dne 25. září 2018 byl Úřadu doručen odpor zástupce účastníka řízení. Odpor byl podán v zákonem stanovené lhůtě. Účastník řízení nesouhlasil se zjištěním správního orgánu ohledně skutkového stavu. Dle účastníka řízení je za poškození plynárenského zařízení zodpovědná společnost GridServices, s.r.o., se sídlem Plynárenská 499/1, Zábrdovice, 602 00 Brno, IČO: 279 35 311 (dále jen „společnost GridServices, s.r.o.“), která provedla vytyčení polohy plynárenského zařízení v terénu. Skutečná poloha plynárenského zařízení se od vyznačené lišila o asi 80 cm. Účastník řízení vyvinul úsilí k zjištění polohy plynárenského zařízení, když provedl dvě ručně kopané sondy – první plynové potrubí našla, druhá o 2,5 m dále ne. Účastník řízení se proto domnívá, že za poškození plynárenského zařízení není odpovědný. Nadto účastník řízení vyvinul snahu o řešení situace,

nahlásil událost správci plynárenského zařízení a uhradil náklady spojené s opravou. Účastník řízení se dále domnívá, že výše udělené pokuty je nepřiměřená, protože porušením plynárenského zařízení došlo k přerušení dodávky plynu pouze třem zákazníkům. Účastník řízení dále poukazyval na skutečnost, že je akciovou společností, jejímiž akcionáři jsou výhradně samosprávné celky a která provozuje vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu. Účastník řízení rovněž zmínil, že podobných zemních staveb provádí stovky ročně, ale k porušení zákona ve věcné působnosti Úřadu došlo zatím pouze dvakrát (v letech 2015 a 2016), přičemž tehdy uložené pokuty byly řádově nižší než sankce dle příkazu č. j. 09010-3/2018-ERU ze dne 17. září 2018.

Dne 10. října 2018 zaslal správní orgán účastníku řízení Vyrozumění o možnosti vyjádřit se a doložit aktuální majetkové poměry, č. j. 09010-5/2018-ERU, které mu bylo doručeno dne 11. října 2018. Úřad účastníka řízení vyrozuměl v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu o možnosti vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k podkladům rozhodnutí, o možnosti doložit majetkové poměry a možnosti požádat o nařízení ústního jednání v souladu s ust. § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky. Současně účastníka řízení vyrozuměl o tom, co tvoří podklad rozhodnutí ve věci.

Dne 22. října 2018 byl Úřadu doručen přípis zástupce účastníka řízení, ve kterém účastník řízení opětovně upozornil na chybně vytyčenou polohu plynárenského zařízení a polehčující okolnosti a požádal o zastavení správního řízení.

Správní orgán s ohledem na zásadu materiální pravdy zakotvenou v ust. § 3 správního řádu dospěl k závěru, že veškeré podklady, které jsou součástí spisu sp. zn. OSR-09010/2018-ERU ke dni vydání tohoto rozhodnutí, jsou pro vedení správního řízení a vydání tohoto rozhodnutí úplné a dostačující pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2 správního řádu.

IV. Popis skutkového stavu

Zemní práce ve městě Hořice, v ulici Otakarova, u budovy č. p. 2147 prováděl účastník řízení za účelem výměny vodovodního řádu.

Správce plynárenského zařízení vydal dne 23. března 2018 pro stavbu stanovisko zn. [REDAKCE], v němž se uvádí, že v zájmovém prostoru prováděných zemních prací dojde k dotyku se středotlakým plynovodem a středotlakými plynovodními přípojkami. Ve stanovisku je uvedena nutnost vytyčení trasy a přesného určení uložení plynárenského zařízení. Platnost tohoto stanoviska byla 24 měsíců od jeho vydání, v době porušení plynárenského zařízení (dne 16. dubna 2018) tedy bylo platné.

Přesná poloha plynárenského zařízení byla vytyčena společností GridServices, s.r.o. v místě provádění zemních prací dne 3. dubna 2018, hledačem typu RD 8000, s platností 2 měsíce. V době porušení plynárenského zařízení (dne 16. dubna 2018) tedy bylo vytyčení platné. V příloze protokolu o vytyčení byl účastník řízení dále společností GridServices, s.r.o. informován, že práce v ochranném pásmu plynárenského zařízení musejí být prováděny ručně a že toto pásmo je u středotlakého plynovodu 1 metr na každou stranu.

Dne 16. dubna 2018 došlo v ochranném pásmu plynárenského zařízení ve městě Hořice, v ulici Otakarova, u budovy č. p. 2147 k poškození plynárenského zařízení účastníkem řízení.

Dle vyjádření účastníka řízení ze dne 20. června 2018 a odporu ze dne 19. října 2018 zaměstnanci účastníka řízení provedli dvě ručně kopané sondy v místě vytyčení. První plynovodní potrubí našla, druhá ne. Ve výkopu se nacházely kusy nepoužitých plynovodních trubek, což nalezení potrubí stěžovalo. Plynovodní řad mezi první a druhou sondou uhnul oproti vytyčené trase asi o 80 cm a poté se do vytyčené trajektorie vrátil. Důvodem tohoto odchýlení byl úhel použitých kolen.

Dle vyjádření účastníka řízení ze dne 20. června 2018 bylo poškození plynárenského zařízení způsobeno bagrem. Před poškozením bylo potrubí řádně obsypáno pískem a opatřeno výstražnou folií. Účastník řízení poškozené potrubí přihrnul hlínou, uzavřel přívod plynu a ohraničil místo poruchy páskou proti pohybu dalších osob.

Vzniklé poškození bylo bezprostředně nahlášeno místně příslušnému správci plynárenského zařízení, který zajistil jeho následnou opravu. V důsledku poškození plynárenského zařízení došlo k úniku 213 m³ plynu do ovzduší za dobu 5 minut a k přerušení dodávky plynu 3 konečným zákazníkům, jak vyplývá z Protokolu o úniku plynu z poškozeného plynárenského zařízení č. [REDAKCE] ze dne 30. dubna 2018 a z Protokolu o narušení ochranného nebo bezpečnostního pásma plynárenského zařízení č. hlášení v SAP ESM [REDAKCE] ze dne 16. dubna 2018 (dále jen „protokol o narušení“). Z protokolu o narušení dále vyplývá, že účastník řízení prováděl zemní práce strojně.

Veškeré náklady spojené s opravou plynárenského zařízení a únikem plynu byly účastníkem řízení správci plynárenského zařízení uhrazeny.

V. Právní hodnocení

V. I. Použitá právní úprava

Dle článku 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod se trestnost činu posuzuje a trest se ukládá podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán. Pozdějšího zákona se použije, jestliže je to pro pachatele příznivější.

Správní orgán nejprve uvádí, že ke dni 1. července 2017 vstoupil v účinnost zákon o odpovědnosti za přestupky, který podle § 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, upravuje podmínky odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady pro jejich ukládání, postup před zahájením řízení o přestupku a postup v řízení o přestupku.

Z hlediska posouzení odpovědnosti účastníka řízení za vytýkané jednání a uložení správního trestu jsou rozhodnými právními úpravami zákon o odpovědnosti za přestupky a energetický zákon.

Zákon o odpovědnosti za přestupky ani energetický zákon nebyly v době od spáchání vytýkaného jednání účastníkem řízení novelizovány.

S ohledem na ust. § 2 odst. 1 a 6 zákona o odpovědnosti za přestupky proto správní orgán porovnal všechna relevantní ustanovení energetického zákona i jeho novelizovaného znění a dospěl k závěru, že zůstala zachována jak obsahová totožnost konkrétních zákonem stanovených povinností, které jsou relevantní pro právní hodnocení jednání účastníka řízení, tak též jejich trestnost z hlediska podřazení porušení právní povinnosti pod kategorii přestupku. Správní orgán proto neshledal důvod k použití zákona pozdějšího a postupoval při posuzování odpovědnosti účastníka řízení za vytykané jednání i při ukládání sankce podle právní úpravy účinné v době, kdy bylo spácháno (tj. dle energetického zákona a zákona o odpovědnosti za přestupky).

V. II. Obecný právní rámec

Přestupku podle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona se dopustí právnická nebo podnikající fyzická osoba tím, že poruší některý ze zákazů stanovených v § 46 odst. 8 až 10 nebo § 68 odst. 3 nebo 5 energetického zákona. V rámci správního řízení se správní orgán zabýval porušením zákazu poškození energetického zařízení při provádění veškerých činností v ochranném pásmu i mimo ně podle ust. § 68 odst. 3 energetického zákona.

V. III. Právní posouzení skutku

V projednávaném případě je znakem skutkové podstaty přestupku poškození plynárenského zařízení, a trestat tak lze pouze pachatele, který přímo svou činností plynárenské zařízení poškodil. V daném případě není na základě zjištěných okolností pochyb o tom, že to byl právě účastník řízení, kdo prováděl zemní práce, při kterých došlo k poškození plynárenského zařízení. Tuto skutečnost účastník řízení ostatně ani nezpochybňuje.

Správní orgán se dále zabýval posuzováním otázky, zda účastník řízení věděl, že činnost prováděl v ochranném pásmu plynárenského zařízení, a jakým způsobem účastník řízení zemní práce v ochranném pásmu prováděl. Ze spisu i z vyjádření účastníka řízení vyplývá, že účastník řízení si byl vědom existence plynárenského zařízení v zájmovém prostoru provádění zemních prací.

Nad rámec uvedeného správní orgán konstatuje, že charakteristickým znakem přestupků právnických osob a fyzických osob podnikajících je skutečnost, že odpovědnost těchto osob je založena porušením právních povinností bez ohledu na zavinění. Jedná se zde o objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Je proto věcí účastníka řízení, aby si při výkonu své činnosti počínal tak, aby neporušil povinnosti dané příslušnými právními předpisy, v případě jednání účastníka řízení, aby neporušil povinnosti stanovené energetickým zákonem.

V. IV. Vypořádání námitek účastníka řízení

Správní orgán považuje za důležité vypořádat se také s námitkami účastníka řízení, které vznesl v průběhu správního řízení.

K tvrzení účastníka řízení, že společnost GridServices, s.r.o. špatně vytyčila trasu potrubí, respektive že potrubí učinilo nelogickou změnu směru, správní orgán uvádí následující: Zaprvé, směr vedení potrubí (tedy včetně odchylky od rovného směru) byl

vyznačen v nákresu, který byl přílohou stanoviska správce plynárenského zařízení. Účastník řízení si tedy mohl být skutečné polohy plynárenského zařízení vědom, i pokud bylo vytyčení v terénu nepřesné. Zadruhé, účastník řízení dle svého vyjádření provedl výkopové sondy, z nichž první plynárenské zařízení našla a druhá nikoliv. Účastník řízení si z toho mohl dovodit, že se nachází v ochranném pásmu plynárenského zařízení, jehož poloha nemusí odpovídat vytyčení, a přesto se umístěním plynárenského zařízení dále nezabýval a začal provádět zemní práce (viz též vypořádání následující námitky). Zatřetí, dle vlastních slov účastníka řízení byla odchylka skutečného potrubí od vytyčené trasy okolo 80 cm. Přitom ochranné pásmo středotlakého plynovodu se nachází do vzdálenosti 1 metr na obě strany, čehož si účastník řízení (i na základě dostupných informací od společnosti GridServices, s.r.o. v příloze protokolu o vytyčení) mohl a měl být vědom. I pokud se účastník řízení domníval, že práce provádí 80 cm od plynárenského zařízení, měl si tedy být vědom, že se nachází v ochranném pásmu tohoto zařízení. Účastník řízení však v tomto prostoru v rozporu s informacemi od společnosti GridServices, s.r.o. uvedenými ve vytyčení plynárenského zařízení prováděl zemní práce strojně, z čehož lze usoudit, že nevyňaložil veškeré úsilí, aby porušení plynárenského zařízení předešel.

Za skutečnost, která by účastníka řízení bez dalšího zbavila odpovědnosti za spáchání přestupku nelze pokládat ani provedení ručních sond. Jak sám účastník řízení uvedl, sondy byly provedeny pouze dvě, přičemž druhá plynárenské zařízení nenalezla, což mohlo účastníka řízení upozornit na odchylku skutečné polohy plynárenského zařízení od vytyčené. Účastník řízení neprovedl další sondy, aby zjistil skutečnou polohu plynárenského zařízení, namísto toho pokračoval v zemních pracích za předpokladu, že se plynovodní potrubí nachází ve vytyčené trase (viz též vypořádání předchozí námitky).

Ke skutečnosti, že předmětem podnikání účastníka řízení je provoz vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu a že provádí stovky podobných staveb ročně, aniž by se dopustil poškození plynárenských zařízení, správní orgán konstatuje, že tím spíše si účastník řízení měl být vědom možnosti poškození plynárenského zařízení a vyvinou dostatečnou opatrnost, aby škodlivému následku zabránil. Nadto správní orgán dodává, že účastník řízení se stejného deliktu již v minulosti dopustil (viz níže).

Ke tvrzení, že předchozí porušení ust. § 68 odst. 3 energetického zákona se stala „již před lety“, správní orgán konstatuje, že k nim došlo ve dnech 19. května 2015 a 6. října 2015, tedy méně než tři roky přede dnem spáchání současného přestupku (tedy dnem 16. dubna 2018). Ohledně skutečnosti, že pokuty uložené v těchto případech byly řádově nižší, než ta uložená tímto rozhodnutím, správní orgán upozorňuje, že v obou případech se jednalo o plynovodní přípojky (tedy zařízení, z hlediska energetického, menšího významu), množství plynu uniklého do ovzduší a odpojených konečných zákazníků byla menší a že spáchání těchto dvou předchozích deliktů bylo v současném případě posuzováno jako přitěžující okolnost. Správní orgán má za to, že pokuta uložená tímto rozhodnutím odpovídá současné rozhodovací praxi Úřadu v podobných případech a ohledně výše stanovené pokuty dále odkazuje na část „VI. Uložení správního trestu“ tohoto rozhodnutí a ve stejné části se vyjadřuje též k hodnocení snahy účastníka řízení o zmírnění následků poruchy a úhrady nákladů spojených s opravou, jako polehčujících okolností.

V. V. Formální a materiální stránka přestupku

Správní orgán tak má na základě výše uvedeného za prokázané, že účastník řízení svým jednáním porušil povinnost v ochranném pásmu i mimo ně provádět činnosti tak,

aby nedošlo k poškození plynárenské soustavy, stanovenou ust. § 68 odst. 3 energetického zákona a byly tak naplněny formální znaky přestupku dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona.

Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2007, č. j. 8 As 17/2007-135 i ust. § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky, vyplývá, že pro trestnost jednání musí být naplněna i materiální stránka deliktu. Upravují-li zásady soudního trestání situaci, v níž formálně trestný skutek nelze považovat za trestný čin, je-li jeho společenská nebezpečnost (škodlivost) nižší než nepatrná, musí obdobná pravidla platit i pro přestupky. Podstatou přestupků je postih za jednání v rozporu s právem. K jeho trestnosti však nepostačuje, že jednání po formální stránce vykazuje znaky skutkové podstaty deliktu, pokud zároveň není jednáním společensky nebezpečným (škodlivým). Jinými slovy, aby mohlo být určité protiprávní jednání kvalifikováno jako přestupek, musí být kromě formálních znaků deliktního jednání naplněna i materiální stránka přestupku a jednání musí vykazovat určitou míru společenské nebezpečnosti (škodlivosti) ve vztahu k porušené povinnosti stanovené zákonem na ochranu odpovídajících hodnot. Vždy je proto třeba zkoumat, jaký zájem společnosti je porušeným ustanovením chráněn, zda byl posuzovaným jednáním porušen, popř. v jaké intenzitě se tak stalo.

Správní orgán má za to, že jednání účastníka řízení naplnilo rovněž znaky materiální stránky přestupku, neboť v jeho jednání lze shledat společenskou škodlivost spočívající v porušení zájmu společnosti na bezpečném provozu plynárenské soustavy, neboť aktivním jednáním účastníka řízení došlo k poškození plynárenského zařízení, k přerušení dodávky plynu menšímu množství konečných zákazníků a k úniku většího množství plynu do ovzduší. Správní orgán navíc podotýká, že již skutečnost, že zákonodárce porušení určitého zákazu označil za přestupek, vyjadřuje určitou minimální typovou míru společenské škodlivosti, kterou je nutno takovému jednání přičítat. Jednání účastníka řízení tedy bezesporu naplnilo rovněž znaky materiální stránky předmětného přestupku.

V. VI. Odpovědnost za přestupek

Správní orgán se v rámci správního řízení dále zabýval otázkou možných liberačních důvodů, tedy důvodů zbavujících účastníka řízení odpovědnosti za spáchání přestupku ve smyslu ust. § 21 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, tedy zda účastník řízení za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránil.

Správní orgán dospěl k závěru, že účastník řízení si byl vědom, že práce provádí v ochranném pásmu plynárenského zařízení a s ohledem na výše uvedené skutečnosti nevynaložil veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení povinnosti zabránil, když práce v ochranném pásmu zařízení plynárenské soustavy neprováděl ručním způsobem, ale pomocí bagru (viz argumentace v části „V. IV. Vypořádání námitek účastníka řízení“ tohoto rozhodnutí).

Lze tak uzavřít, že účastník řízení je odpovědný za spáchání přestupku dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona, kterého se dopustil porušením ust. § 68 odst. 3 téhož zákona. Správní orgán proto přistoupil k uložení správního trestu.

VI. Uložení správního trestu

Podle § 35 zákona o odpovědnosti za přestupky lze za přešupek uložit správní trest ve formě (i) napomenutí, (ii) pokuty, (iii) zákazu činnosti, (iv) propadnutí věci nebo náhradní hodnoty či zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Dle ust. 36 téhož zákona lze správní trest uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty. Napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.

Z povahy provedení přestupku nepřipadá v úvahu uložit účastníkovi řízení správní trest propadnutí věci nebo náhradní hodnoty ve smyslu ust. § 48 a ust. § 49 zákona o odpovědnosti za přestupky, neboť cena věci, kterou účastník řízení ke spáchání přestupku užil (bagr Caterpillar), je ve zjevném nepoměru ke způsobenému následku a takový trest by byl zcela nepřiměřený. Uložení správního trestu ve formě zákazu činnosti či zveřejnění rozhodnutí o přestupku ve smyslu ust. § 47 odst. 2 a ust. § 50 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky přichází v úvahu jen tehdy, pokud to zákon výslovně stanoví. V posuzovaném případě je tak možno účastníkovi řízení uložit pouze trest ve formě napomenutí, nebo pokuty.

K uložení správního trestu ve formě napomenutí v nyní posuzované věci správní orgán neshledal důvod, a to zejména s ohledem na povahu přestupku spáchaného účastníkem řízení ve smyslu ust. § 37 písm. a) a ust. § 38 zákona o odpovědnosti za přestupky, neboť by takový trest byl nepřiměřeně nízký. Správní orgán proto v daném případě vyhodnotil jako zákonné, vhodné a účelné uložit správní trest ve formě pokuty.

V projednávaném případě ani nebude aplikován institut upuštění od správního trestu dle ust. § 43 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky, vzhledem k (i) povaze a závažnosti přestupku a jeho následkům, (ii) rozhodovací praxi Úřadu v obdobných nebo shodných případech.

Nadto správní orgán uvádí, že ukládání správního trestu formou pokuty zcela odpovídá rozhodovací praxi Úřadu v obdobných nebo shodných případech. Úřad je při stanovení výše trestu také vázán svou vlastní ustálenou rozhodovací praxí, od které se může odchýlit pouze toliko v odůvodněných případech a z legitimních důvodů, přičemž musí být dbáno účelu trestu, kterým je ochrana konkrétních zájmů společnosti.

Dle ust. § 46 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky lze pokutu uložit ve výši stanovené zákonem. Není-li výše pokuty zákonem stanovena, pokutu lze uložit ve výši nepřesahující částku 1 000 Kč.

Za přešupek dle ust. § 91a odst. 1 písm. o) energetického zákona je možno dle ust. § 91a odst. 7 téhož zákona uložit pokutu až do výše 15 000 000 Kč. Jedná se samozřejmě o maximální možnou výši pokuty, jejíž uložení připadá v úvahu v případě zvlášť vysoké závažnosti přestupku včetně jeho následků a dalším okolnostem, za kterých byl spáchán.

Při stanovení konkrétní výměry pokuty správní orgán přihlédl ke všem skutečnostem zjištěným ve správním řízení. Zejména přihlédl ve smyslu ust. § 37 písm. a), c) a g) zákona o odpovědnosti za přestupky k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze činnosti účastníka řízení.

Dále správní orgán přihlížel dle ust. § 38 písm. b), c) a d) zákona o odpovědnosti za přestupky k významu a rozsahu následku přestupku; ke způsobu spáchání přestupku

a okolnostem spáchání přestupku. V neposlední řadě správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty též k osobě pachatele.

Správní orgán při posuzování závažnosti přestupku vzal v úvahu, že poškozeným plynárenským zařízením byl středotlaký plynovod, tedy, z hlediska energetického, zařízení většího významu. Tuto skutečnost správní orgán vyhodnotil jako přitěžující okolnost.

Při stanovení pokuty vyhodnotil správní orgán použití zemního stroje v ochranném pásmu plynárenského zařízení jako přitěžující okolnost.

V důsledku poškození plynárenského zařízení došlo k úniku většího množství zemního plynu do ovzduší a k přerušení dodávky plynu menšímu počtu konečných zákazníků. Tyto okolnosti vyhodnotil správní orgán jako přitěžující.

Správní orgán dále přihlížel k povaze účastníka řízení, přičemž dospěl k závěru, že hlavním předmětem podnikání účastníka řízení jsou právě činnosti související se stavebními pracemi, a to provádění staveb, jejich změn a odstraňování, a přípravné stavební práce pro stavby, při kterých došlo k poškození předmětného plynárenského zařízení, a proto by právě účastník řízení, s ohledem na povahu své činnosti, měl provádět činnosti s maximální opatrností s předcházením vzniku případných škod a souvisejících nebezpečí. Uvedené vyhodnotil správní orgán jako přitěžující okolnost při stanovení výše uložené pokuty.

Skutečností, že účastník řízení měl platné stanovisko správce plynárenského zařízení, že bylo provedeno vytyčení plynárenského zařízení v terénu, že se účastník snažil vzniklou situaci na místě řešit a že uhradil všechny náklady spojené s opravou plynárenského zařízení, vyhodnotil správní orgán jako polehčující.

Při stanovení výše pokuty je nutno dle ust. § 40 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky zejména zohledňovat opakovanost porušování zákona účastníky řízení, ať už z pohledu neustálého porušování totožných ustanovení a právních předpisů, nebo celkové nedisciplinovanosti při nedodržování stanovených povinností. V tomto případě je třeba zohlednit, že účastník řízení již v minulosti byl uznán vinným ze spáchání správního deliktu ve věcné působnosti Úřadu, a to konkrétně za porušení stejného ustanovení energetického zákona jako v tomto řízení. Jednalo se o sankce uložené pravomocnými příkazy č. j. 10443-3/2015-ERU (pokuta 8 000 Kč a náklady řízení 1 000 Kč) a 02894-3/2016-ERU (pokuta 7 000 Kč a náklady řízení 1 000 Kč). K této skutečnosti přihlédl správní orgán jako k přitěžující okolnosti ve smyslu ust. § 40 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Co se týče osoby pachatele přestupku, správní orgán vycházel při stanovení výše pokuty také ze závěrů dostupné judikatury Nejvyššího správního soudu (např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 2018, sp. zn. 1 As 9/2008-133), z níž vyplývá, že správní orgán ukládající pokutu za přestupek je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní, a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí. Platí, že správní orgán při zjišťování osobních a majetkových poměrů vychází z údajů doložených samotným účastníkem řízení, případně z těch, které vyplynuly z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení.

Účastník řízení v rámci správního řízení nedoložil své majetkové poměry, ač k tomu byl správním orgánem vyzván. Úřad při posouzení majetkových poměrů vycházel z veřejně přístupných údajů v obchodním rejstříku. Dle těchto údajů v roce 2017 činila aktiva účastníka řízení celkem netto 891 994 000 Kč, tržby z prodeje výrobků a služeb 193 712 000 Kč, provozní výsledek hospodaření 4 744 000 Kč, výsledek hospodaření po zdanění 12 882 000 Kč a čistý obrat za účetní období 210 715 000 Kč. Lze tedy shrnout, že v roce 2017 účastník řízení dosáhl zisku, který mnohonásobně převyšuje uloženou výši pokuty. Pokuta v uložené výši tak není a nemůže být považována za finanční ohrožení podnikání či existence účastníka řízení, a nemá tedy likvidační charakter.

Po zvážení všech okolností případu a na základě zjištěného stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, byla pokuta stanovena tak, jak je uvedeno ve výroku II. tohoto rozhodnutí, tj. při samé spodní hranici možné zákonné sazby dle energetického zákona. Správní orgán k výši uložené pokuty uvádí, že se jedná o pokutu, která činí méně než 1 % z maximální zákonné výše pokuty. Stanovená výše pokuty je zcela přiměřená míře a významu chráněného společenského zájmu upraveného energetickým zákonem. Pokuta však byla zároveň stanovena v takové výši, aby byla způsobilá vyvolat citelný zásah do majetkové sféry účastníka řízení. Právě proto správní orgán uložil účastníku řízení pokutu ve výši uvedené ve výroku II. tohoto rozhodnutí, neboť takto stanovenou pokutu považuje za odstrašující a může tak plnit jak represivní, tak preventivní funkci.

Pokuta ukládaná tímto rozhodnutím je v nižší výši (oproti zrušenému příkazu ze dne 17. září 2018, č. j. 09010-3/2018-ERU) zejména vzhledem k bezprostřední snaze účastníka řízení zmírnění následků poškození plynárenského zařízení.

Zároveň správní orgán poznamenává, že pokuta byla uložena v souladu s ust. § 2 odst. 4 správního řádu, tedy ve výši odpovídající rozhodovací praxi Úřadu v obdobných nebo shodných případech.

VII. Náklady řízení

Dále je výrokiem III. tohoto rozhodnutí ukládána účastníkovi řízení povinnost úhrady nákladů řízení, neboť správní orgán je dle ust. § 95 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky ve spojení s ust. § 79 odst. 5 správního řádu povinen účastníkovi, který řízení vyvolal porušením své právní povinnosti, uložit náhradu nákladů řízení paušální částkou. Podle ust. § 6 odst. 1 vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, ve znění pozdějších předpisů, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, ve znění pozdějších předpisů, činí paušální částka 1 000 Kč.

P o u ě n í

Proti tomuto rozhodnutí lze podat rozklad v souladu s ust. § 152 správního řádu k Radě Energetického regulačního úřadu do 15 dnů od jeho doručení, a to jeho podáním Energetickému regulačnímu úřadu. Lhůta pro podání rozkladu se počítá ode dne následujícího po doručení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

Mgr. Lukáš Tecl, v. r.
oprávněná úřední osoba
oddělení sankčních řízení Ostrava